

Bilaga 2 Naturvårdsarter

I SIS standard skall Naturvårdsarter användas för att bedöma artvärden. Som naturvårdsarter räknas rödlistade arter, arter skyddade enligt artskyddsförordningen, typiska arter för olika Natura 2000-naturtyper samt arter som används som signalarter i etablerade inventeringar som exempelvis skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventeringar. Detta är en mycket heterogen samling arter och vilka arter som säger något om naturvärden på platsen måste avgöras. En bedömning av relevans skall alltså göras. Det innebär dels att arter från de ovan uppräknade kategorierna kan bedömas vara en icke relevant naturvårdsart, dels innebär det att organisationen som utför NVI kan utse naturvårdsarter utifrån kvalificerad kunskap och erfarenhet.

Naturvårdsarter funna i området

Nedan listas de naturvårdsarter som utredningen funnit inom området i tabellform.

I artkatalogen redovisas alla fynd av naturvårdsarter inom inventeringsområdet, samt var (rubrik Förekomst) och i vilka antal de påträffats (rubrik Frekvens).

Under rubriken ”Naturvårdsartskategori” i tabell 1 redovisas vilken typ av naturvårdsart det är (rödlistad art, typisk art, Ekologigruppens egen indikatorart et cetera). I det fall Ekologigruppen pekat ut egna indikatorarter redovisas motiv för detta i tabell 2.

Tabell 1. Naturvårdsarter funna i inventeringsområdet. Arterna är listade i bokstavsordning uppdelat efter indikatorvärde, med de arter som har högst indikatorvärde listade först.

Namn	Artgrupp	Indikatorvärde	Naturvårdsartskategori	Förekomst	Frekvens	Källa
Brun trämyra (<i>Lasius brunneus</i>)	Steklar	Mycket högt	Ekologigruppens naturvårdsart	Objekt: 2, 8	Enstaka	Rikard Anderberg
Kantdyna (<i>Biscogniauxia marginata</i>)	Storsvampar	Mycket högt	Rödlistad art	Objekt: 6	Enstaka	Rikard Anderberg
Tallticka (<i>Phellinus pini</i>)	Storsvampar	Mycket högt	Typisk art (9010, 9060), signalart skog, rödlistad art	Objekt: 8	Flera	Rikard Anderberg
Blanksvarv trämyra (<i>Lasius fuliginosus</i>)	Steklar	Högt	Ekologigruppens naturvårdsart	Objekt: 2	Enstaka	Rikard Anderberg
Granbarknagare (<i>Microbregma emarginatum</i>)	Skalbaggar	Högt	Typisk art (9010), signalart skog, tidigare rödlistad art	Objekt: 2, 3, 4, 5, 8	Flera, Enstaka	Rikard Anderberg
Grovticka (<i>Phaeolus schweinitzii</i>)	Storsvampar	Högt	Typisk art (9060), signalart skog, naturvärdesindikator	Objekt: 9	Enstaka	Rikard Anderberg
Knölsmörlomma (<i>Ranunculus bulbosus</i>)	Kärlväxter	Högt	Typisk art (6270).	Objekt: 7	Enstaka	Rikard Anderberg
Thomsons trägnagare (<i>Cacotemnus thomsoni</i>)	Skalbaggar	Högt	Signalart skog, signalart skog	Objekt: 3, 5	Enstaka	Rikard Anderberg
Backlök (<i>Allium oleraceum</i>)	Kärlväxter	Visst	Brynant	Objekt: 6	Flera	Rikard Anderberg
Bergsyra (<i>Rumex acetosella</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (2130)	Objekt: 6	Flera	Rikard Anderberg
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (8240, 9020, 9050, 9102, 9170), signalart skog, skyddad art, brynant	Objekt: 2, 3, 4, 9	Flera, Ett stort antal, Enstaka	Rikard Anderberg

Ekbräken (<i>Gymnocarpium dryopteris</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (9001, 9050, 9102)	Objekt: 5	Enstaka	Rikard Anderberg
Gräslök (<i>Allium schoenoprasum</i>)	Kärlväxter	Visst	Ekologigruppens naturvårdsart	Objekt: 6	Enstaka	Rikard Anderberg
Gökärt (<i>Lathyrus linifolius</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (9070), ängs- och betesart, brynart	Objekt: 2, 5	Flera, Enstaka	Rikard Anderberg
Liten blålocka (<i>Campanula rotundifolia</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (6230, 6270, 6510, 6530, 9070), ängs- och betesart	Objekt: 2	Enstaka	Rikard Anderberg
Skogsalm (<i>Ulmus glabra</i>)	Kärlväxter	Visst	Rödlistad art	Objekt: 2, 3, 4, 9	Enstaka, Flera	Rikard Anderberg
Stubbpretmossa (<i>Herzogiella seligeri</i>)	Mossor	Visst	Typisk art (9020), signalart skog, naturvårdesindikator	Objekt: 5	Flera	Rikard Anderberg
Styvmorsviol (<i>Viola tricolor</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (8230)	Objekt: 6	Ett stort antal	Rikard Anderberg
Vit fetknopp (<i>Sedum album</i>)	Kärlväxter	Visst	Typisk art (6110, 6280)	Objekt: 6	Enstaka	Rikard Anderberg
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Kärlväxter	Ringa	Rödlistad art	Objekt: 1, 6, 9	Enstaka, Flera	Rikard Anderberg
Getrams (<i>Polygonatum odoratum</i>)	Kärlväxter	Ringa	Typisk art (9190)	Objekt: 6, 8	Flera	Rikard Anderberg
Kuddticka (<i>Phellinus punctatus</i>)	Storsvampar	Ringa	Ekologigruppens naturvårdsart	Objekt: 3	Enstaka	Rikard Anderberg
Liljekonvalj (<i>Convallaria majalis</i>)	Kärlväxter	Ringa	Typisk art (9170, 9190), skyddad art	Objekt: 1, 2, 4, 5, 8	Enstaka, Flera, Ett stort antal	Rikard Anderberg
Olvon (<i>Viburnum opulus</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens naturvårdsart	Objekt: 2, 4	Enstaka	Rikard Anderberg
Smultron (<i>Fragaria vesca</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ekologigruppens naturvårdsart	Objekt: 9	Flera	Rikard Anderberg
Ärenpris (<i>Veronica officinalis</i>)	Kärlväxter	Ringa	Ängs- och betesart, brynart	Objekt: 2, 5, 6	Enstaka, Flera	Rikard Anderberg

Naturvårdsarternas ekologi

Nedan redovisas naturvårdsarternas ekologiska krav, samt vad de indikerar för biologiska värden.

Tabell 2. Beskrivning av de funna naturvårdsarternas ekologi och ekologiska krav. Tabellen är sorterad i bokstavsordning efter svenskt namn.

Namn	Ekologi och krav på miljö
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Asken är kraftigt drabbad av den vindspridda askskottsjukan, som upptäcktes i Sverige 2001. Även om en liten andel askar har en förstärkt motståndskraft så är inga helt resistent träd kända. Både unga och gamla askar drabbas. Det medför en risk för en mycket snabb utslagning av större delen av det svenska askbeståndet. Askskottsjukan är än så länge mest spridd och aktiv i södra Sveriges östra delar.
Backlök (<i>Allium oleraceum</i>)	Hävdpåverkade bryn med lång kontinuitet
Bergsyra (<i>Rumex acetosella</i>)	Störning, hävd. Torr näringsfattig mark
Blanksvart trämyra (<i>Lasius fuliginosus</i>)	God förekomst och kontinuitet med hålräd. Nyckelart för en rad boparasiter av insekter.
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	Tillräckligt exponerat, ej för näringsrikt, beståndskontinuitet, kalkhalt, beståndskontinuitet, kalkhalt, låg kvävebelastning, markkontinuitet, beståndskontinuitet, kalkhalt, låg kvävebelastning, brynkontinuitet, artrika miljöer
Brun trämyra (<i>Lasius brunneus</i>)	God förekomst och kontinuitet av hålräd, artrikt insektsliv. Nyckelart för en rad boparasiter av insekter.
Ekbräken (<i>Gymnocarpium dryopteris</i>)	Näringsrik skogsmark, ej för torr mark
Getrams (<i>Polygonatum odoratum</i>)	Torr näringsfattig mark, ofta solexponerade lägen.

Granbarknagare (Microbregma emarginatum)	Gammal grovbarkig gran
Grovticka (Phaeolus schweinitzii)	Gamla, solbelysta tallar. Ofta på träd som är över 200 år gamla.
Gräslök (Allium schoenoprasum)	Öppna förhållanden. Torr näringsfattig mark.
Gökärt (Lathyrus linifolius)	God hävd, hävdkontinuitet, artrika miljöer
Kantdyna (Biscogniauxia marginata)	Nedbrytare på ved av rönn i triviallövskog. Förefaller främst ha nordlig utbredning, men förekommer i södra Sverige. Status och hotbild är oklar, men uppenbarligen en mycket sällsynt art trots vanligheten av rönn.
Knölsmörlomma (Ranunculus bulbosus)	Näringsfattig, solexponerad mark. God hävd då arten förekommer i gräsmark.
Kuddticka (Phellinus punctatus)	God tillgång och kontinuitet på lövvedssubstrat.
Liljekonvalj (Convallaria majalis)	Markkontinuitet. Ringa indikatorvärde.
Liten blåklocka (Campanula rotundifolia)	God hävd. Näringsfattiga markförhållanden.
Olvon (Viburnum opulus)	Kan indikera artrikare brynförhållanden.
Skogsalm (Ulmus glabra)	Arten indikerar sena successionsstadier i ädellövskog och därmed artrika förhållanden. Kraftigt påverkad av almsjukan och idag är större delen av det svenska beståndet drabbat. Det finns ännu ingen känd resistens mot sjukdomen och det är stor risk att endast de mest isolerade bestånden har någon framtid.
Smultron (Fragaria vesca)	Arten indikerar i viss mån näringsfattiga förhållanden och god hävd, men kan finnas kvar långt efter det att hävden upphört.
Stubbspretmossa (Herzogiella seligeri)	God tillgång på död ved.
Stymorsviol (Viola tricolor)	Solexponerade hållar med störning.
Tallticka (Phellinus pini)	Talltickan indikerar kontinuerlig tillgång gammal tall och skoglig kontinuitet., arten är en parasit på gamla levande tallar. Fruktkroppar visar sig först på tallar som är 100-150 år eller äldre. Den är spridd i stora delar i Sverige och finns framförallt i skogar med naturskogsrester, i hållmarkstallskog eller där gamla, senvuxna tallar förekommer i kulturmark. En väl känd och lätt identifierbar art. Är signalart och därigenom noga eftersökt genom nyckelbiotopinventeringen. Överlever på hänsynsträd.
Thomsons trägnagare (Cacotemnus thomsoni)	Kontinuitet med döda granar. Förekomst av torrträd av gran med hård, exponerad splintved.
Vit fetknopp (Sedum album)	Störning, god hävd, god hävd
Ärenpris (Veronica officinalis)	Hävdkontinuitet, artrika miljöer

Referenser

Brynindikatorart: Nilsson, E. 2014. Bryn - Inventering av bryn i Göteborgs kommun.

Rödlistad art: Gärdenfors, U. (red.) 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, Uppsala.

Sandmarksindikator: Larsson, K 2017. Insekter som signalarter för öppna marker i södra Sverige

Signalart skog: Skogsstyrelsen. 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning.

Signalart skog: Skogsstyrelsen. 2010. Signalarter. Indikatorarter på skyddsvärd skog.

Signalart skog: Norén, M., Nitare, J., Larsson, A., Hultgren, B. & Bergengren, I. 2002. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Tidigare rödlistad art: Gärdenfors, U. et al. 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010

Gärdenfors, U. et al. 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005

Gärdenfors, U. et al. 2000. Rödlistade arter i Sverige 2000

Typisk art: Naturvårdsverket 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1. Vägledningar för olika Natura-naturtyper.

Ängs- och betesmarksarter: Ivarsson, R. & Pettersson, M.W. 2005. Humlor och solitärbin på åkerholmar. Svenska Vildbiprojektet vid ArtDatabanken, SLU & Avdelningen för Västekologi, Uppsala Universitet.

Ängs- och betesmarksarter: Jordbruksverket 2003. INDIKATORARTER – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker.

Ängs- och betesmarksarter: Jordbruksverket. 2005. Ängs- och betesmarksinventeringen – inventeringsmetod